

Gyakran Ismételt Kérdések a kerettantervek helyi adaptációjával kapcsolatban

A vonatkozó jogszabályok:

- 2011. évi CXCV. tv. a nemzeti köznevelésről (Nkt.)
- 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről (A kerettantervek képezik a mellékleteket!)
- 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról (Nat)
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 4/2013. (I. 11.) EMMI rendelet a két tanítási nyelvű iskolai oktatás irányelveinek kiadásáról
- 17/2013. (III. 1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról (irányelv)
- 16/2013. (II.28.) EMMI rendelet a tankönyvvé nyilvánításról, tankönyvtámogatásról, valamint az iskolai tankönyvellátás rendjéről (TKr.)
- 73/2013. Korm. rendelet az egyes oktatási tárgyú kormányrendeletek módosításáról

➤ Mikorra kell elvégeznie az iskoláknak a kerettantervek adaptációját?

Nkt.26. § (2) Az iskola, pedagógiai programjának részeként, ha e törvény másként nem rendelkezik, a miniszter által kiadott kerettanterveket kiegészítve helyi tantervet készít. A helyi tanterv megnevezi az oktatásért felelős miniszter által kiadott kerettantervek közül választottat és rendelkezik a kerettantervben meghatározott, a kötelező és nem kötelező tanórai foglalkozások időkerete legfeljebb tíz százalékának felhasználásáról.

Nkt.97.§ (14) Az iskola 2013. március 31-ig felülvizsgálja a pedagógiai programját, annak érdekében, hogy a kerettantervről szóló jogszabály, valamint e törvény rendelkezéseinek megfelelően.

➤ Melyik évfolyamokon kell az új kerettanterveknek megfelelően elkezdni a tanítást?

A 110/2012. Korm. rendelet 10. § (1) alapján kell eljárni, melyet a 73/2013. (III. 8.) Kormányrendelet a közelmúltban módosított.

(1) Ez a rendelet 2013. szeptember 1-jén lép hatályba, rendelkezéseit első alkalommal a 2013/2014. tanévben

- a) az iskolák kezdő évfolyamán,
- b) továbbá az iskolák ötödik, – a hat- és nyolc évfolyamos gimnáziumok kivételével – a kilencedik,
- c) hat évfolyamos gimnázium esetében a hetedik évfolyamán is,
- d) a Hídprogram keretében szervezett kezdő évfolyamon,

majd ezt követően minden tanévben felmenő rendszerben kell alkalmazni.”

- **A 2012/2013-as tanévben nyelvi előkészítő évfolyamon tanulók esetében a 2013/2014-es tanévben az új kerettantervnek megfelelően kell-e folytatni a képzést?**

A fent közölt hatályos rendelet szerint igen.

- **Az EMMI kerettantervi óraszámait értelmezve 36 tanítási hétben kell gondolkoznunk. Jól gondolom-e?**

Igen, jól gondolja, 36 hétben gondolkodjanak. Az érettségi évében pedig 31 héttel számolhatnak az iskolák.

- **A jelenleg nyelvi előkészítő évfolyamon tanulók a következő tanévben 10. évfolyamosok lesznek?**

Nem. Erre a kérdésre a 20/2012-es EMMI rendelet az irányadó, amely alapján:
2. § (1) Az iskolai évfolyamok számozása – a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel – az általános iskola első évfolyamától kezdődően a középiskolai tanulmányok utolsó évfolyamáig, a kiegészítő nemzetiségi oktatás feladatait ellátó iskola első évfolyamától és az alapfokú művészeti iskolában az első alapfokú évfolyamtól folyamatos.

(2) b) a nyelvi előkészítő évfolyammal szervezett nevelés-oktatás évfolyamának nyolc évfolyamos gimnázium esetében 5/Ny, hat évfolyamos gimnázium esetében 7/Ny, egyéb esetben 9/Ny.

A rendelet 2012. szeptember 1-jétől hatályos, azaz a 2012/2013. tanévben nyelvi előkészítő osztályokba járó tanulókra is érvényes. Ők a 2012/2013. tanévben 9/Ny évfolyamra járnak.

- **Az intézmény valamennyi képzési típusára és évfolyamára el kell-e készíteni a helyi tantervet, vagy elég a 2013/2014-ben, az új kerettantervvel induló évfolyamok esetén ezt megtenni?**

Igen, most kell elkészíteniük az iskoláknak minden évfolyam részére a helyi tantervet, nem elég a kerettantervvel kezdő évfolyamokét elkészíteniük.

- **Hol találom meg, hogy adott évfolyamra milyen óraterv szerint kell elkészíteni a helyi tantervet?**

Az 51/2012-es EMMI rendelet mellékleteként megjelent kerettantervek bevezetői tartalmazzák táblázatos formában az óratervet. A rendeletet az OFI honlapján (www.kerettanterv.ofi.hu) megtalálja, nyomtatott formában pedig a Magyar Közlönyben érhető el.

A rendelet kiegészítéseként **elkészült új tantervek várható megjelenése** március, a tervezet már megtalálható honlapunkon. (<http://kerettanterv.ofi.hu/kiegeszites>)

Amennyiben az iskola valamely képzése számára még nem áll rendelkezésre jóváhagyott kerettanterv, akkor ahhoz, hogy eleget tudjanak tenni a március 31-ig történő felülvizsgálatnak, javasoljuk, hogy erre vonatkozóan csak az oktatásszervezési kereteket fogalmazzák meg. Amint a megfelelő jogszabály megjelent, módosítsák (egészítsék ki) helyi tantervüket.

51/2012. (XII. 21.) számú EMMI rendelet módosításában kiadásra kerülő kerettantervek:

- Bővül a 7. számú melléklet – A miniszter által egyes iskolatípusra, pedagógiai szakaszra, tantárgyra, vagy egyes sajátos köznevelési feladat teljesítéséhez készített kerettantervek. Egyrészt a korábban kiadott tantárgyi kerettantervekhez ad alternatív változatokat, másrészt a szabad órakeret felhasználásához ajánl új tantárgyakat a családi életre nevelés, a gazdasági élet, a turisztika és a sakk területén stb.)
- 8. melléklet – [Kerettanterv a szakiskolák számára](#)
- 9. melléklet – A Köznevelési Hídprogramok kerettantervei ([Híd I.](#); [Híd II.](#))
- 10. melléklet – Nemzetiségi nevelés-oktatás kerettantervei (A bolgár, cigány (beás és romani), görög, horvát, német, román, ruszin, szerb, szlovák és szlovén nemzetiségek népismeret-oktatásához, továbbá az anyanyelvi és a nem anyanyelvi oktatáshoz.)
- 11. melléklet – Kerettantervek a sajátos nevelési igényű tanulókat oktató nevelési-oktatási intézmények számára
 - 11.1. – Kerettantervek az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára (1–8. évfolyam)
 - 11.2. – Kerettanterv a középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók számára (1–8. évfolyam)
 - 11.3. – Kerettanterv az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó speciális szakiskolák számára
 - 11.4. – Kerettanterv a középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó speciális szakiskolák számára

➤ Mikor jelennek meg a szakképzéshez tartozó kerettantervek?

A szakképzés kerettanterveinek elkészítése nem az OFI feladata.

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (MKIK) készítette el az iskolarendszerű szakképesítésekkel kapcsolatos kerettanterveket, amelyeket a nemzetgazdasági miniszter ad ki rendeletben 2013. március 31-ig bezárólag. A tervezetek elérhetősége: https://www.nive.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=433:szakkepzesi-kerettantervek-munkanyagai&catid=10:hir-fj&Itemid=166

➤ Két évfolyamos ciklust követve készültek a kerettantervek. Az iskolának el kell-e készíteni évenkénti bontásban a helyi kerettantervet?

Igen. Az 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet kimondja, hogy

2. §(3) Az iskola a kerettanterveket tanév szerinti tagolásban építi be a helyi tantervébe, és kiegészíti az iskola helyi sajátosságai alapján. A két évfolyamos kerettantervi szakaszokra meghatározott nevelési és fejlesztési feladatokat az iskola oly módon köteles beépíteni a helyi

tantervébe, hogy az adott tanévben az adott kétéves kerettantervi szakasz fejlesztési feladatainak arányos elvégzését, továbbá az adott kétéves kerettantervi szakaszhoz meghatározott tartalmi követelmények arányos elsajátítását valósíthatja meg.

(4) Az iskola a kerettantervben a tantárgyak két évfolyamos szakaszolása szerint meghatározott követelményeit és a fejlesztési feladatokat a helyi tantervében az egyes kétéves szakaszok között nem csoportosíthatja át.

➤ **Kell-e az évekre bontás során „a fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén” előírást is megbontani?**

Erre nézve a kerettantervi rendelet és maguk az egyes kerettantervek nem tartalmaznak előírásokat, de ez mégis kikövetkeztethető. A Nkt. 57. § (1) kimondja, hogy: „*A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette.*” Ha a helyi tanterv ezt nem írja elő valamely év végén, akkor abban a tanévben nincs jogalap arra, hogy a nevelőtestület a tanulót az évfolyam megismétlésére utasítsa. A követelményeket az iskola maga határozhatja meg a kerettanterv alapján. Ehhez támpontot ad a két évfolyamos ciklus végén álló összefoglalás a várt eredményekről. Az iskolák helyi tanterveikben ezek elérését tűzhetik ki célul, s így az értékelési rendszer helyi alakításakor is ezek válhatnak döntő elemekké, az egyéni differenciálás szempontjainak szem előtt tartásával. Emellett a "kulcsfogalmak", valamint a következő ciklusban szereplő "előzetes ismeretek" lehet iránymutató.

➤ **A helyi tanterv készítésénél ragaszkodni kell-e a kerettanterv által használt táblázatos formához?**

Nem, ez nem kötelező, a tematikai egységek egymásra épülésére és a fejlesztések várt eredményeire kell tekintettel lenniük.

Honlapunkra azért kerültek fel Word formátumban a tantárgyi kerettantervek (www.kerettanterv.ofi.hu), hogy segítsük az iskolák munkáját. Így ez könnyen másolható, szerkeszthető, módosítható a helyi igényeknek megfelelően.

Az évekre bontás két módja:

1.) Az ismeretek és fejlesztési követelmények szétválasztása a tematikai egységek mentén (pl. ókor-középkor).

2.) A tematikai egységek megbontása (képességfejlesztésre irányuló egységek tekintetében).

Amire figyelni kell:

– a tantárgyak közötti kapcsolatok, koherencia;

– a fejlesztés várt eredményeinek teljesülése a két évfolyamos ciklus végén.

➤ **Hogyan épülnek fel a kerettantervek, hogyan kell értelmezni a felépítést?**

A tantárgyi kerettantervek szerkezete (a jogszabályban rögzített kivételektől eltekintve):

• Bevezetés

– a teljes szakaszra, ill. két évfolyamos ciklusokra: célok, feladatok további bontása

- Tematikai egységek
- A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén

A tematikai egységek tartalma

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Az egység címe (Lehet konkrét téma, de lehet képességterület megnevezése.) A tevékenységre épülő tantárgyaknál a tematikai egységek fejlesztési célként jelennek meg.	Órakeret
Előzetes tudás	A témakör elsajátításához, azaz sikeres tanításához és tanulásához szükséges kulcsfogalmak, ismeretelemek, szabályok, képességek megnevezése a témakör sajátosságainak megfelelően.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az adott tematikai egység tanítási-tanulási folyamatában hangsúlyos fejlesztési feladatok megnevezése az adott, két évfolyamonként meghatározott sajátos tantárgyi fejlesztési célok, feladatok alapján, a nemzeti alaptanterv I.1.1. Fejlesztési területek – nevelési célok részével összhangban.	
Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
A tematikai egység tartalmi elemeinek és/vagy fejlesztési feladatainak megjelenítése a tematikai egység sajátosságainak megfelelően (egyes tantárgyak esetében ez a cella két oszlopra bontott).	Tantárgyak konkrét tudáselemekkel. Tájékozódásul szolgál a tantárgyak jobb összehangolásának segítése érdekében.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	A tematikai egységben előforduló kulcsfogalmak, illetve a fogalmi műveltség összetevőinek jelzése. (Ez nem feltétlenül a tanulótól elvárt fogalmi szintet vagy ismereteket jelenti.)	

➤ Hogyan tehetem helyivé, mitől válik helyi tantervvé a kerettanterv?

A kerettantervek a tantárgyi óraszám 90 %-át fedik le kötelező tantárgyakkal. Az iskolák helyi tantervükben szabadon dönthetnek a kötelező tanórai foglalkozások legfeljebb tíz százalékának felhasználásáról, a szabadon tervezhető órakeret erejéig.

Az iskolák elsősorban a 10%-os szabadon tervezhető órakeretről hozott döntéssel tudják helyi tantervükben kialakítani az iskola, illetve egyes osztályaik saját nevelési-oktatási arculatát, adott esetben valamely tantárgy, tantárgycsoport vagy műveltségterület emelt szintű oktatását. Mivel a Nkt. 6. számú melléklete egyértelműen rendelkezik a tanulói óraszámról, ezért a szabad órakeret megtervezése kötelező, de tartalmára nézve az iskolák maguk hozhatnak döntést.

Az iskolák osztályokra bontva dönthetnek, azaz, ha azonos évfolyamon több osztályt indítanak, az egyes osztályok esetén eltérő módon is felhasználhatják a szabad órakeretet. Ennek különösen az emelt szintű oktatás esetében lehet jelentősége.

A következő, akár egymással kombinálható döntési lehetőségek közül tudnak választani:

- A rendelkezésre álló szabad órakeret óráit elosztják az adott évfolyam kötelező tantárgyai között, megemelik a tantárgyak heti óraszámát.

- Emelt óraszámú tantárgyi kerettantervet választanak az alapóraszámú helyett egyes tantárgy(ak) tanításához.
- Szabadon választható, az óratervben egyébként nem szereplő tantárgyat/akat választanak (erre több lehetőséget is kínál a márciusban megjelenő kerettantervi kiegészítés).
- Az adott évfolyamon nem szereplő, de korábban vagy később tanított tantárgy tanítására fordítják az órákat („elnyújtó” jelleggel ismétlés-gyakorlás vagy előkészítés céljából).
- Más iskola/iskolatípus gyakorlatából származó tantárgyi tantervet (pl. szakmai előkészítő tárgy tanítása a gimnáziumban) tantervet építenek be a szabad órakeret terhére.
- Az iskola gyakorlatában már korábban bevált, vagy most újként kidolgozott saját tantárgyat/tantárgyakat is alkotnak a szabadon tervezhető órakeret terhére. (Ezt nem kell akkreditáltatniuk, de a tantárgy tartalmának igazodnia kell a Nemzeti alaptantervhez, és nem ütközhet jogszabályba).

Ezen túl az egyes tantárgyak kerettantervei úgy készültek el, hogy óraszámukban az éves óraszám 90%-át fedik le tananyagtartalmukban. Az iskola feladata, de egyben lehetősége is a tantárgyak éves óraszámának 90%-át lefedő tematikai egységek óraszámát és tartalmát kiegészíteni 100%-ra. (Például heti kétórás tantárgy estében a két évre megadott 128 óra kiegészítése 144 órára.) Ha az adott tantárgy óraszámát a szabad órakeret terhére még tovább növelték, akkor az annak megfelelő 100%-ra. Ezt többféle módon megtehetik. Pl.:

- Az iskola nem ír elő további tananyagot, hanem az egyes tematikai egységek között osztja el a rendelkezésre álló többlet órákat. (*Gyakorlás, elmélyítés stb. céljából.*)
- Az iskola kiegészítheti az egyes tematikai egységeket helyi jelentőségű ismeretekkel, vagy olyan fejlesztési tartalmakkal, amelyeket korábbi gyakorlata alapján vagy egyéb okból fontosnak ítél. Ilyen jellegű tartalmak akár önálló tematikai egységet is képezhetnek, helyi döntésben meghatározott saját órakerettel.
- Az iskola a helyi tanterve elkészítése során a tantárgyi kerettantervek tematikai/fejlesztési egységeiben meghatározott óraszámokat legfeljebb 10 %-kal csökkentheti (51/2012. Emmi rendelet 2. § (5)). Ennek révén a tantárgy helyi tantervében az eredeti 10 %-nál nagyobb órakeretben nyílik lehetőség a helyi sajátosságokat érvényre juttatni az előző megoldások szerint.
- A tantárgyi kerettantervek igen gyakran jelölnek választhatóságot az ismeretek, fejlesztési követelmények egyes elemei között (pl. választható művek felsorolása az irodalomban). Ezekről a helyi tantervben dönthetnek, illetve rendelkezhetnek úgy is, hogy az ilyen szintű döntést az iskola a szaktanár kompetenciájába sorolja.

➤ **Mi alapján választhat az iskola emelt szintű képzést?**

A 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet 7. §. (3) és (4) bekezdése szerint:

(3) Ha az iskola emelt szintű oktatást szervez, az emelt szintű oktatásban érintett évfolyamokon és tanulócsoportokban

a) idegen nyelv, matematika, magyar nyelv és irodalom, továbbá nemzetiségi nyelv és irodalom esetén legalább heti öt,

b) minden egyéb tantárgy esetében legalább heti négy tanórai foglalkozást kell biztosítani.

(4) Ha az iskola emelt szintű oktatást szervez, az emelt szintű oktatásban érintett évfolyamokon és tanulócsoportokban több tantárgy együttesét érintő komplex emelt szintű oktatás esetén legalább egy érintett tantárgyra vonatkozóan, legalább a 11–12. évfolyamon a (3) bekezdés szerinti követelményeket kell érvényesíteni.

A Nat. I.2.1. A köznevelési rendszer egyes feladataira és intézményeire vonatkozó külön szabályok részében kimondja:

Az emelt szintű képzési forma

Az emelt szintű (hagyományosan ún. „tagozatos”) szervezési forma a tehetséggondozás sajátos módja, amelynek során az általános iskolában, illetve a középfokú oktatásban egy vagy több meghatározott tantárgy fejlesztési követelményeinek és ismereteinek elsajátítása a kerettantervek által meghatározott, magasabb szintű követelményekkel, emelt óraszámban valósul meg. Ebben a szervezési formában kiemelt hangsúlyt kell helyezni a természettudományok, az idegen nyelvek, illetve a művészeti területek fejlesztésére.

Az emelt szintű képzéshez nem kell az iskolának valamelyik emelt óraszámú tantárgyi kerettantervet alkalmaznia. Az alapóraszámú kerettantervre építve is meg lehet szervezni a helyi tanterv emelt szintű képzését, ha azt az iskola az emelt óraszámú és emelt tartalomnak megfelelően átdolgozza a Nat iránymutatásainak megfelelően. Emelt szintű képzések esetében azok sajátos tartalmairól, eszközrendszeréről, módszereiről, értékelési elveiről, oktatásszervezési eljárásairól is rendelkezni kell. (Az iskolában az emelt szintű ének-zene oktatásához szükséges tanórai foglalkozásokba az énekkari vagy a kórusfoglalkozás összesen legfeljebb heti egy óra erejéig beszámítható.)

Emelt szintű képzésnek tekinthető-e az emelt óraszámú képzés?

Mint az a fentiekben kifejtettekből is látható, nem feltétlenül. Az emelt óraszámú képzés nem jelent automatikusan emelt szintű képzést is, hiszen az óraszámot annak érdekében is megemelhette az iskola, hogy több időt szánjon gyakorlására, az alapkészségek megerősítésére.

Az iskola a helyi tantervében az alsó tagozat 1–3. évfolyamán tervezhet-e emelt szintű idegen nyelvi képzést?

Tervezhetnek idegen nyelvi képzést, de az nem nevezhető emelt szintű képzésnek. Mint az a fentiekben már idézett 110/2012. Korm. rendeletben is látható, az idegen nyelvi képzés heti öt óra esetén tekinthető emelt szintű képzésnek. Az alsó tagozat 1–3. évfolyamán a kerettanterv szerint nincs idegen nyelvi képzés, a szabad órakeret pedig két órát biztosít.

Emelt szintű testnevelésnek nevezhető-e a testnevelés, ha a tanítási órák számát nem emeljük heti 5 fölé, de délutáni külön foglalkozásokat is biztosítunk?

Az emelt óraszám biztosított, emelt szintről azonban akkor beszélhetünk, ha ez megjelenik a tartalomban és a követelményekben is.

Az emelt szintű (hagyományosan ún. „tagozatos”) szervezési forma a tehetséggondozás sajátos módja, amelynek során az általános iskolában, illetve a középfokú oktatásban egy vagy több meghatározott tantárgy fejlesztési követelményeinek és ismereteinek elsajátítása a kerettantervek által meghatározott, magasabb szintű követelményekkel, emelt óraszámban valósul meg (Nat).

➤ **Tervezheti-e az iskola helyi tantervében a kerettantervtől eltérő csoportosításban az egyes tantárgyak óraszámát?**

Az egyes tantárgyak óraszámának a kerettantervi óratervtől eltérő csoportosítására az iskolának lehetősége van a kétéves időtartamon belül, a heti óraszám teljesíthető két év átlagában is. Természetesen ügyelni kell az ismeretek és fejlesztési fázisok logikus egymásutánjára és figyelni kell arra is, hogy a kétéves ciklus végéig teljesíteni kell minden tantárgy ott előírt minimális óraszámát. Pl.:

	kerettanterv		helyi tanterv 1		helyi tanterv 2		helyi tanterv 3	
	7. évf.	8. évf.	7. évf.	8. évf.	7. évf.	8. évf.	7. évf.	8. évf.
Fizika	2	1	1,5	1,5	3	0	1	2
Kémia	1	2	1,5	1,5	0	3	2	1

➤ **Milyen órakeret használható csoportbontásra?**

Erre a Nkt. 6. sz. melléklete az irányadó. Az osztályok heti időkerete és a gyermek, tanuló heti óraszámuk különbözetéből származó időkeretből tudnak órát biztosítani csoportbontásokra.

Ebből az időkeretből kell biztosítani a fejlesztő, felzárkóztató, tehetséggondozó, napközi stb. órákat is. A Nkt. 27. § (5) bekezdése alapján „Az általános iskola, a középfokú iskola köteles megszervezni a tanuló heti kötelező óraszámát és az osztályok engedélyezett heti időkeret különbözete terhére a tehetség kibontakoztatására, a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatására, a beilleszkedési, tanulási nehézség, magatartási rendellenességgel diagnosztizált tanulók számára, továbbá az első-negyedik évfolyamra járó tanulók eredményes felkészítésére szolgáló, differenciált fejlesztést biztosító egy-három fős foglalkozásokat. Tehetséggondozásra és felzárkóztatásra osztályonként legalább további heti egy-egy óra biztosított az osztályok 6. mellékletben meghatározott időkerete felett.”

➤ **Hány óra kötelező az adott évfolyamok számára? Az Nkt. 6. mellékletében közölt, tanulók heti óraszámát mely esetekben haladhatja meg?**

Nkt. 6. melléklet B oszlop alapján	Évfolyamok												
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9ny HÍD	9.	10.	11.	12.
A tanuló heti óraszám	25	25	25	27	28	28	31	31	30	35	36	35	35

A tanuló heti óraszám a kerettantervekben mint „rendelkezésre álló órakeret” jelenik meg.

Kötelező		(Szabadon) Választható
„Kötelező tantárgyak és minimális óraszámok”	„Szabadon tervezhető órakeret” Ez lehet „kötelezően választható is”. (Pl. a középfok végén fakultáció, de elvileg máshol is lehet így tervezni.)	Kivétel: <ul style="list-style-type: none"> • nemzetiségi oktatást folytató • egyházi • két tanítási nyelvű iskola, ahol a beíratással vállalja a szülő a kötelezettséget.
Az iskola helyi tantervében megfogalmazott követelmények teljesítéséhez szükséges fejlesztés, ismeretátadás		A helyi tanterven <u>túli</u> fejlesztés, ismeretátadás – kivétel ld. fent
Rendelkezésre álló órakeret = Nkt. 6. melléklet B oszlop		A 110/2012. kormányrendelet 8. § (3) alapján, amely a felső korlátot is megszabja.

Hogyan kell meghatározni a nyelvi előkészítő évfolyam óraszámát?

A Nyelvi előkészítő évfolyam kerettantervének bevezetője a következőképpen határozza meg az évfolyam óraszámát:

„...a nyelvi előkészítő évfolyamon a rendelkezésre álló heti órakeret legalább 60 százalékát, azaz heti 18 órát kell idegennyelv-oktatásra fordítani. A heti öt testnevelés biztosítása a nyelvi előkészítő esetén is kötelező, a fennmaradó órakeret 50%-át pedig fele-fele arányban informatikai ismeretek oktatására, valamint képességfejlesztésre kell fordítani”

Arra nézve, hogy a képességfejlesztésen mit kell értenie az intézménynek, nincs előírás, de a Nat-tal összhangban kell megszervezni. Pl.: szövegértés-szövegalkotás magyar nyelv és irodalomból, matematikai képességek fejlesztése stb. Ha osztályfőnöki órát is terveznek, azt a szabad órakeret terhére tehetik.

Az óraszámokra vonatkozó előírások táblázatos formában:

Idegen nyelv(ek)	Testnevelés	Informatika	Képesség-fejlesztés	Szabad órakeret	Heti óraszám
18	5	2	2	3	30

➤ A kerettantervben szereplő tematikai egységekből, tananyagtartalmakból lehet-e kihagyni?

Komplett tematikai egységeket, illetve tantárgyi tartalmakat nem lehet kihagyni a helyi tantervből. A jogszabály azonban arra lehetőséget ad, hogy az iskola a helyi tanterve elkészítése során a tantárgyi kerettantervek tematikai egységeiben meghatározott óraszámokat legfeljebb 10 %-kal csökkentheti, de az óraszámcsökkentés nem jelent tartalomcsökkentést.

➤ Hol találom kerettantervet az osztályfőnöki órákhoz?

Osztályfőnöki órához csak a szakiskoláknál született kerettanterv (osztályközösség-építés).

A helyi tantervben természetesen rendelkezni kell ennek tartalmáról. Az iskolákban el kell készíteni a helyi tantervet, amelyben az osztályfőnöki óra tartalmát az intézmény maga határozza meg a Nemzeti alaptanterv alapján. A Nat sok-sok tartalma beépíthető ide, de alapvetően szabad kezet kaptak az iskolák e kérdésben. Segítséget nyújthatnak a szabadon választható órakeret tervére készült tantervek, pl. családi életre nevelés. Az iskola által osztályfőnöki órára kidolgozott tantervet nem kell akkreditálni.

➤ **Tervezhetik-e az iskolák a szabad órakeret terhére az informatika tantárgy oktatását már 4. évfolyamtól?**

Igen, a szabadon választható órakeret terhére oktathatnak informatikát akár már az 1. évfolyam esetében is. Az 1–3. évfolyamokra azonban nem készült kerettanterv, csak a 4. osztályra írtat találnak a szabadon választható tantárgyak között, továbbá az 5–6. osztályos ciklusra írt kerettanterv is csupán egy évfolyamon számol a tantárgy tanításával. A tantárgy helyi megtervezéséhez tehát a hiányzó a tartalmakat az iskolának magának kell kidolgoznia a Nemzeti alaptantervre alapozva. Ezt akkreditáltatni nem kell. Az informatika tantárgy „előrehozása” nem mentesíti az iskolát attól, hogy 6. évfolyamtól az arra kiadott kerettantervet alkalmazza.

➤ **Taníthatunk-e bizonyos témaköröket előbb, mint a következő két éves ciklus?**

Nincs akadálya annak, hogy pl. már hatodik osztályban tanítsanak bizonyos témaköröket, amelyet a kerettanterv 7–8. évfolyamra helyez. Ebben az esetben sem mentesülnek azonban az alól a kötelezettség alól, hogy a 7–8.-os két évfolyamos ciklusban ezeket a témaköröket ismételjék. Előrehozni szabad ugyan egy-egy témát, de utána a megfelelő helyen újra tanítaniuk kell. Ennek oka részben az átjárhatóság elve, részben a túlzott siettetés megakadályozása. Természetesen arra lehetőség van ebben az esetben is, hogy ekkor már (legfeljebb 10 %-kal) csökkentik a ráfordított órák számát (ld. „A kerettantervben szereplő tematikai egységekből, tananyagtartalmakból lehet-e kihagyni?” kérdés válaszait.)

A dráma és tánc, illetve a hon- és népismeret között kötelező választani, vagy taníthatjuk-e mindkettőt heti 0,5-0,5 órában?

Nem. Vagy a dráma és tánc tantárgynak, vagy a hon- és népismeret tantárgynak kell a heti egy órát biztosítani, hiszen ez szükséges külön-külön a fejlesztési célok, követelmények eléréséhez.

➤ **Iskolánkban hagyomány, hogy minden évben 4 napot az egész felső tagozat erdei iskolában tölt, illetve minden tanévben vannak olyan témanapjaink, ősszel egy múzeumi nap, tavasszal 3-4 nap, amikor környezeti neveléssel kapcsolatos projekteket valósítunk meg, amiken tantervi anyagokat dolgozunk föl. Van-e arra lehetőség a jövőben, hogy a pedagógiai programunkban továbbra is szerepeljen az erdei iskola, illetve a témanapok?**

A Nat 7. § (1), a Nkt 27. § (1) bekezdés szerinti tanórai foglalkozások megszervezhetőek a hagyományos, tantermi szervezési formáktól eltérő módon, így különösen projektoktatás, erdei iskola, múzeumi foglalkozás, könyvtári foglalkozás, művészeti előadáshoz vagy kiállításához kapcsolódó foglalkozás formájában is, amennyiben biztosított az előírt tananyag átadása, a követelmények teljesítése, a tanítási órák ingyenessége, a tanulói terhelés korlátozására vonatkozó rendelkezések megtartása. Az erdei iskola egy olyan költségvonzattal is járó oktatási forma, melynek keretén belül teljesülhet az előírt tananyag.

➤ **A fizika kerettanterv a 11. évfolyam anyagánál nem jelzi a két évfolyamos beosztás lehetőségét. Hogyan értelmezhető itt a két éves ciklus?**

Amint azt a tantárgyi struktúra és óraszámok táblázata is jelzi, középiskolában alapesetben csak

9–11. évfolyamon van fizika. Ettől függetlenül az iskola megteheti, hogy a 11. évfolyamos anyagot „szétosztja” két évfolyamra (sőt, bővítheti is), hiszen a kétciklusos elv általánosabb érvényű, mint egy belső alcím egy tantárgyi kerettantervben.

➤ **Honnan látja az iskola, hogy a tankönyvek már az új kerettantervre készültek?**

Az új kerettantervre a kiadók folyamatosan nyújtják be tankönyveiket. Amennyiben a kiadó úgy ítéli meg, hogy könyve az új kerettantervnek megfelel, akkor benyújtja engedélyezésre, akkreditációra kiadványát az Oktatási Hivatalba. Ez lehet már eddig ismert könyv módosított változata, vagy teljesen új könyv, amelyet a kerettantervhez készített. Önöknek azt kell megnéznie a tankönyvjegyzékben (a TKr. szerint február 1-jétől bővül az új könyvekkel), hogy a kiválasztott kiadvány esetében mi a kapcsolódó kerettanterv. Ha az 51/2012-es rendelet számát látják, akkor használhatják a könyvet azokon az évfolyamokon, amelyben az új kerettantervvel kell indulni a 2013/2014-es tanévben.

Az, ha az először megjelenő tankönyvjegyzéken még nem ezzel a kerettantervvel jelent meg a könyv, nem jelenti automatikusan azt, hogy nem jó hozzá, lehet, hogy az engedélyezése még folyamatban van, és egyelőre „csak” a régi kerettantervvel találják meg. Érdemes többször megnézni a jegyzéket, mert az OH folyamatosan bővíti, aktualizálja az elfogadásnak megfelelően a tankönyvekkel.

➤ **Lehet-e más tantárgyba integrálni egyes kerettanterveket? (Például a földrajzba a gazdasági és pénzügyi ismereteket, a magyar nyelv és irodalomba a mozgóképkultúra és médiaismereteket stb.)**

A kerettantervek a tantárgyi tartalom 90%-át fedik le, azaz 10% erejéig, ill. ha a szabadon választott órakeretben megnövelték a tantárgy óraszámát, akkor annak megfelelően lehet, de a kerettantervnek történő megfelelést be kell tartani. Azaz tantárgyi integráció csak olyan formában lehetséges, hogy az egyes tantárgyak nevei, minimális óraszámok és az eredeti tantárgyba nem beolvasható tartalmak ne tűnjenek el. Az egy tantárgyba olvasztott eredeti tantárgyak eredeti óraszámjainak és tartalmainak maradéktalanul érvényesülniük kell.

➤ **Van-e lehetőség arra, hogy a gimnázium 10. osztálya után a művészetek két óráját több tantárgy anyagából merítve, komplexen állítsuk össze?**

A kérdésre a művészetek kerettanterv bevezetése tartalmazza a választ: „A szabályozás szerint a gimnázium 9–10. évfolyamán kötelező tantárgy az ének-zene, míg a 11–12. évfolyamon a művészetek műveltségterület tantárgyai közül (ének-zene, dráma és tánc, vizuális kultúra, mozgóképkultúra és médiaismeret) az iskola döntheti el, hogy az adott órakeretből mely tantárgyakat és milyen arányban fogja tanítani. A 11–12. évfolyamon a művészetek műveltségterület kötelező összes óraszámkerete heti 2 óra/évfolyam. Ennek megfelelően az iskola a 11–12. évfolyamon a számára megfelelő jellemzőkkel ruházhatja fel a művészeti oktatását azáltal, hogy a számára megfelelő művészeti tantárgyak kiválasztásával, vagy akár komplex művészeti oktatásban gondolkodva alakítja ki a művészeti tantárgyak struktúráját a helyi tantervében. Ebből következik, hogy minden művészeti tantárgy, így az ének-zene is heti 2 óra/évfolyamra készítette el a kerettantervét, ám annak felhasználása az iskola igényeinek függvényében értelmezendő.”

Tehát össze lehet állítani a tantárgyat több művészeti tárgyból együttesen. Az adott tanuló kötelező óraszámának, a csoportok létszámának és az osztályok heti órakeretének figyelembevételével szervezhetik úgy is, mint a fakultációt – tehát hogy egy csoport több osztály tanulóiból áll össze. Az a lényeg, hogy minden tanulónak legyen heti két, valamilyen művészeti órája – ez alapvetően órarend-készítési kérdés.

➤ **Van-e lehetőség arra, hogy 10. osztály végén az osztálykötöttségtől függetlenül a tanulók szabadon választhassák meg az adott tantárgyat (ének, média, dráma, rajz)?**

Az iskolák szervezhetik a 11–12. osztályos művészeti oktatást úgy, mint a fakultációt – tehát hogy egy csoport több osztály tanulóiból áll össze. Az a lényeg, hogy minden tanulónak legyen heti két órája valamilyen művészeti tantárgyból, s ez alapvetően órarend-készítési kérdés.

➤ **Lehet-e az új kerettanterv szerint a Magyar nyelv és irodalom tantárgyat két önálló, a tanulót külön értékelő tantárgyként kezelni a helyi tantervben?**

A magyar nyelv és irodalom tantárgy szétválasztását szakmailag nem tartjuk indokoltnak és alapvetően helyesnek. Nem véletlen, hogy a Nat és a kerettantervek sem kezelik külön. (Jelenleg, miután 12 (13) évig külön értékelik a tantárgyat, végül az érettségien mégis egyetlen jegyet (százalék) kap a tanuló.)

Persze felmerül, hogy mit jelent a gyakorlatban a „két önálló, a tanulót külön értékelő tantárgy”. Az eddigi gyakorlat szerint szinte mindenhol külön osztályzattal történt az értékelés. Azt sem tiltotta semmi, hogy két külön tanár tanítsa, ahogyan pl. az idegen nyelveknél is gyakran előfordul ez (az anyanyelvű tanárral összehangolt szaktanári munka). Azt viszont nehéz elképzelni, hogy egy irodalomból elvégzett feladatot ne értékeljünk nyelvileg is. Márpedig ez csak úgy lehetséges, ha egyazon tanár adja fel a feladatot és értékeli mindkét szempontból.

Ami a kérdés jogszabályoknak való megfelelését illeti, az attól függ, hogy el akarnak-e térni emiatt a kerettantervtől – azt ugyanis nem tehetik. Amire különösen ügyelni kell, hogy két éves átlagban az óraszám, továbbá a kerettantervi egységek (tematikai egység/fejlesztési cél) mindegyike teljesüljön.

„A két évfolyamos kerettantervi szakaszokra meghatározott nevelési és fejlesztési feladatokat az iskola oly módon köteles beépíteni a helyi tantervébe, hogy az adott tanévben az adott kétéves kerettantervi szakasz fejlesztési feladatainak arányos elvégzését, továbbá az adott kétéves kerettantervi szakaszhoz meghatározott tartalmi követelmények arányos elsajátítását valósíthatja meg.” (51/2012. EMMI rendelet 2.§ 3.)

A tanulók értékelésének elveit, eljárásait, az intézmény konkrét követelményrendszerét is az iskola szabályozza a helyi tantervében, erre vonatkozóan a kerettanterv nem tartalmaz előírásokat.